

Kartka z kalendarza – wrzesień 2018

- 1 września** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ POKOJU**
- 2 września** (45) – 1973 zm. **John Ronald Reuel Tolkien**, angielski filolog i pisarz, językoznawca, pedagog, znany czytelnikom na całym świecie jako autor powieści *Hobbit, czyli Tam i z powrotem* oraz trylogii *Władca Pierścieni*, ur. 1892
- 3 września** (65) – 1953 - wejście w życie **Europejskiej Konwencji Praw Człowieka**
(135) – 1883 zm. **Iwan Turgieniew**, rosyjski pisarz, jeden z głównych przedstawicieli rosyjskiego realizmu; m.in.: *Ojcowie i dzieci*, *Miesiąc na wsi*, ur. 1818
- 4 września** (110) – 1908 ur. **Richard Wright**, amerykański powieściopisarz, zm. 1960
(130) – 1888 pojawiły się na rynku **pierwsze aparaty marki KODAK**, a w tym legendarny Kodak Nr.1, skonstruowany dla firmy przez Franka A. Brownella. Marka handlowa KODAK została zarejestrowana 4 września 1888 r., a Eastman otrzymał patent na aparat fotograficzny na błonę zwojową
(250) – 1768 ur. **François René de Chateaubriand**, francuski pisarz, zm. 1848
- 5 września** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ DOBROCZYNNOSCI** obchodzony jest w rocznicę śmierci Matki Teresy, święto ma zwrócić uwagę na znaczenie pomocy humanitarnej oraz organizacji charytatywnych i wolontariackich
- 6 września** (20) – 1998 zm. **Akira Kurosawa**, japoński reżyser, scenarzysta i producent filmowy. Najbardziej znanymi dziełami są filmy z lat 50. i 60., np. *Siedmiu samurajów*, *Piętno śmierci*, *Tron we krwi*. Choć w Europie i USA Kurosawa był bardzo ceniony, to w Japonii jego filmy były przyjmowane bardzo chłodno przez widzów i krytykę, ur. 1910
- 7 września** (45) – 1973 ur. **Anna Czerwińska-Rydel**, muzyk, pedagog, autorka książek dla dzieci i młodzieży o tematyce muzycznej, historycznej, społecznej i biograficznej, m.in.: *Po drugiej stronie okna. Opowieść o Januszu Korczaku, Piórem czy mieczem*.
(90) – 1928 rocznica otwarcia **pierwszej polskiej linii transoceanicznej** w Gdyni
- 8 września** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PIŚMIENICTWA WALKI Z ANALFABETYZMEM**
ŚWIATOWY DZIEŃ UMIEJĘTNOŚCI CZYTANIA - edukacja należy do podstawowych narzędzi budowania każdego społeczeństwa. W biednych państwach jest to jednak duży problem, dlatego w ramach programów walki z analfabetyzmem corocznie obchodzimy Międzynarodowy Dzień Alfabetyzacji

ŚWIATOWY DZIEŃ PIERWSZEJ POMOCY - obchodzony w drugą sobotę września – ustanowiony został w 2000 roku z inicjatywy Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża, jednej z największych organizacji humanitarnych na świecie; święto to ma na celu uświadomienie, jak ważna jest umiejętność udzielenia pierwszej pomocy, a także promowanie akcji edukacyjnych wśród obywateli

(185) – 1833 ur. **Adrian Mikołaj Głębocki**, polski malarz, rysownik, litograf i pedagog. Wśród jego prac wiele miejsca zajmują obrazy o tematyce religijnej oraz sceny rodzajowe i historyczne, zm. 1905

(110) – 1908 ur. **Jan Kreczmar**, polski aktor teatralny i filmowy, zm. 1972

9 września

Światowy Dzień FAS - FAS to inaczej Alkoholowy zespół płodowy - święto ma na celu uświadamianie kobiet, że picie alkoholu w ciąży jest niebezpieczne dla płodu - pierwszy Międzynarodowy Dzień FAS odbył się 9 września 1999 roku w Auckland w Nowej Zelandii, a w Polsce w 2001 roku

(190) – 1828 ur. **Lew Tołstoj**, rosyjski powieściopisarz, dramaturg, krytyk literacki, myśliciel i pedagog; jeden z najwybitniejszych przedstawicieli realizmu w literaturze europejskiej - obok Dostojewskiego zaliczany do największych prozaików rosyjskich; najśłynniejsze jego utwory to: wielka powieść historyczna *Wojna i pokój* oraz powieść psychologiczna *Anna Karenina*, zm. 1910

10 września

ŚWIATOWY DZIEŃ ZAPOBIEGANIA SAMOBÓJSTWOM - życie ludzkie jest największą wartością - Światowy Dzień Zapobiegania Samobójstwom jest inicjatywą, mającą na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska samobójstw, ich przyczyn psychologicznych i socjologicznych

11 września

(80) – 1938 ur. **Jacek Kalabiński**, polski dziennikarz, komentator BBC, pracownik rozgłośni polskiej Radia Wolna Europa, amerykański korespondent polskich mediów, zm. 1998

(180) – 1838 ur. **Adam Asnyk**, polski poeta i dramaturg, w czasie powstania styczniowego członek Rządu Narodowego, motywem wielu jego utworów jest krajobraz górski, zwłaszcza tatrzański, do najbardziej znanych należy - cykl sonetów *Nad głębiami*, zm. 1897

12 września

DZIEŃ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH DLA WSPÓŁPRACY POŁUDNIE-POŁUDNIE - święto obchodzone od 2011 roku ustanowiło Zgromadzenie Ogólne ONZ. Upamiętnia ono Plan Działania dla Promocji i Realizowania Współpracy Technicznej pomiędzy krajami rozwijającymi się przyjęty w Argentynie w 1978 roku; współpraca krajów południowych dotyczy wielu kwestii: politycznych, gospodarczych, społecznych, kulturowych, środowiskowych i technicznych

(15) – 1958 zm. **Johnny Cash**, amerykański muzyk country, piosenkarz i aktor, odznaczony Narodowym Medalem Sztuki, ponad sto jego utworów znalazło się na pierwszych miejscach list przebojów, nagrywał m.in. z takimi muzykami i zespołami, jak: Elvis Presley, Bob Dylan, U2, Roy Orbison, Sheryl Crow, Willie Nelson i wielu innych, ur. 1932 r.

(60) – 1958 ur. **Kim Fupz Aakeson**, dramaturg duński, autor słuchowisk radiowych i scenariuszy filmowych, ceniony i popularny ilustrator i autor książek dla dzieci, m.in. *Esben i duch Dziadka*

(195) – 1888 ur. **Kornel Ujejski**, polski poeta, publicysta społeczny; nazywany często ostatnim wielkim poetą romantyzm; autor liryki wizyjnej oraz religijno - mesjanistycznej stylizowanej na modlitwy oraz biblijne psalmy; najbardziej znany utwór poetycki to: *Maraton*, zm. 1897 r.

(215) – 1803 ur. **Maurycy Mochnacki**, polski krytyk literacki, publicysta i działacz polityczny, zm. 1834

(335) – 1683 **rocznica zwycięstwa Jana III Sobieskiego** nad armią turecką pod Wiedniem

14 września

(35) – 1983 ur. **Amy Jade Winehouse**, angielska wokalistka soul, jazz i R&B oraz autorka tekstów piosenek, zm. 2011

(40) – 1978 zm. **Zenon Kosidowski**, polski pisarz, eseista, ur. 1898

15 września

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ DEMOKRACJI - demokracja, czyli system rządów i forma sprawowania władzy, gdzie źródło władzy stanowi wola większości obywateli ma swój początek jeszcze w starożytnej Grecji; święto ma na celu m. in. podniesienie świadomości społeczeństwa na jej temat i oddanie hołdu ludziom walczącym o prawa człowieka

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KROPKI – święto jest obchodzone w 108 krajach, ta inicjatywa ma na celu pobudzać kreatywność, pomysłowość uczniów, zachęcać ich do tworzenia – opowieść o małej Vashti, która dzięki malutkiej kropce i wspaniałej nauczycielce plastyki uwierzyła w swoje możliwości – inspiracją dla nauczycieli

(65) – 1953 zm. **Erich Mendelsohn**, niemiecki architekt, ur. 1887

16 września

(130) – 1888 ur. **Frans Sillanpää**, fiński pisarz, laureat Nagrody Nobla (1939), zm. 1964

17 września

ŚWIATOWY DZIEŃ SYBIRAKA, obchodzony w rocznicę napaści rosyjskiej na Polskę - Dzień Sybiraka został ustanowiony w 2013 roku przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

(80) – 1938 zm. **Bruno Jasieński**, polski poeta, współtwórca polskiego futuryzmu, ur. 1901

(155) – 1863 zm. **Józef Korzeniowski**, polski powieściopisarz i dramaturg; uważany za czołowego twórcę dramatu romantycznego, najwybitniejszego przedstawiciela powieści biedermeierowskiej oraz mistrza narracji, ur. 1797

- 18 września** (130) – 1888 ur. **Grey Owl, (Szara Sowa)**, polska działaczka społeczna i charytatywna, od 1942 roku członek Rady Pomocy Żydom, Sprawiedliwa Wśród Narodów Świata, Dama Orderu Orła Białego, ur. 1910
- 19 września** (110) – 1908 ur. **Mika Waltari**, jeden z najpłodniejszych fińskich pisarzy, napisał co najmniej 29 powieści, 15 nowel, 6 zbiorów opowiadań lub baśni, 6 tomów poezji i 26 sztuk teatralnych, także scenariusze, słuchowiska radiowe, reportaże, tłumaczenia, setki recenzji i artykułów; jest najbardziej znanym na świecie fińskim pisarzem; jego utwory przetłumaczono na ponad 40 języków; w 1945 roku opublikował, swą najbardziej znaną, powieść historyczną – *Egipcjanin Sinuhe*, zm. 1979
- 20 września** **OGÓLNOPOLSKI DZIEŃ PRZEDSZKOLAKA** - święto zostało ustanowione uchwałą sejmu z dnia 13 września 2013, podczas pierwszych obchodów w 2010 roku, które odbyły się w Łodzi, dzieciaki, podczas festynu, posadziły w parku pamiątkowe dęby i razem z władzami miasta wypuściły do nieba baloniki z marzeniami, co roku w całej Polsce przedszkolaki świętują swój dzień
- (75) – 1943 zm. **Tadeusz Leon Józef Zawadzki**, przybrane nazwisko: **Tadeusz Zieliński, ps. Kajman, Kotwicki, Lech Pomarańczowy, Tadeusz, Zośka** – instruktor harcerski, harcmistrz, podporucznik AK, komendant Grup Szturmowych na terenie Warszawy, jeden z bohaterów książki Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec”, ur. 1921
- (140) – 1878 ur. **Upton Sinclair**, amerykański pisarz, zm. 1968
- (155) – 1863 zm. **Jacob Grimm**, uczonec niemiecki, językoznawca, wspólnie z bratem Wilhelmem zebrał i wydał baśnie dla dzieci tłumaczone na wiele języków. Najślawniejsze z nich to, m.in.: *Kopciuszek, Czerwony Kapturek, Królewna Śnieżka, Tomcio Paluszek*, ur. 1785
- 21 września** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ POKOJU**, ang. International Day of Peace (IDP) – święto obchodzone corocznie 21 września, ustanowione przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 7 września 2001 roku
- ŚWIATOWY DZIEŃ CHOROBY ALZHEIMERA** - ta choroba odbiera ludziom to co mają najcenniejsze – wspomnienia. Święto obchodzone od 1994 roku ma na celu szerzyć wiedzę o chorobie Alzheimera. W Polsce koordynatorem ruchu alzheimerowskiego jest Polskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera
- 23 września** (15) – 2003 zm. **Zofia Chądzyńska**, polska pisarka, tłumaczka, popularyzatorka literatury iberoamerykańskiej, przyjaźniła się m.in. z Witoldem Gombrowiczem i Julio Cortazarem, napisała m.in. *Życie za życie, Wakacje z Zygą, Co mi zostało z tych lat*, ur. 1912
- (45) – 1973 zm. **Pablo Neruda**, poeta chilijski, laureat Nagrody Nobla (1971), ur. 1904
- (50) – 1968 zm. **Ojciec Pio** (właśc. Francesco Forgione), włoski stygmatyk, kapucyn, święty Kościoła katolickiego, ur. 1887

- 25 września** (115) – 1903 ur. **Mark Rothko**, amerykański malarz, przedstawiciel color field painting - częstym motywem w jego twórczości są układane warstwami prostokąty; jego obraz *Pomarańczowe, czerwone, żółte* to aktualnie najdroższe dzieło sztuki współczesnej, zm. 1970
- (110) – 1908 zm. **Deotyma**, poetka, prozaik, autorka powieści historycznych dla młodzieży *Branki w jasyrze*, *Panienka z okienka*, ur. 1834
- 26 września** **EUROPEJSKI DZIEŃ JĘZYKÓW (MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ JĘZYKÓW OBCYCH)** - to święto ma na celu podkreślenie, jak ważne jest uczenie się języków obcych oraz propagowanie różnorodności językowej i kulturowej Europy
- (40) – 1978 zm. **Jan Parandowski**, prozaik, eseista, tłumacz, wybitny znawca oraz popularyzator kultury i literatury antycznej, autor książek dla młodzieży, m.in.: *Przygody Odyseusza*, *Wojna Trojańska*, ur. 1895
- (120) – 1898 ur. **George Gershwin**, amerykański kompozytor i pianista pochodzenia żydowskiego, nazwany "królem jazzu", jego twórczość to synteza muzyki rozrywkowej, jazzowej i koncertowo - symfonicznej, wykorzystywał melodie bluesowe i rytm charlestona, stosował charakterystyczny dla jazzu ruch synkopowany; główne dzieła: *Błękitna rapsodia*, *Amerykanin w Paryżu*, zm. 1937
- (130) – 1888 ur. **Thomas Stearns Eliot**, poeta, dramaturg i eseista, urodzony w USA, został brytyjskim poddanym w roku 1927, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1948, zm. 1965
- 27 września** **Dzień Podziemnego Państwa Polskiego** - 27 września 1939 roku w okupowanej Warszawie powołano organizację konspiracyjną Służba Zwycięstwu Polski, to zapoczątkowało powstanie Polskiego Państwa Podziemnego - fenomenu w dziejach nie tylko II wojny światowej
- 28 września** (15) – 2003 zm. **Elia Kazan**, amerykański pisarz, reżyser filmowy i teatralny pochodzenia greckiego, jeden z najlepszych reżyserów Broadwayu - najwybitniejszym uczniem Kazana był Marlon Brando; jednym z bardziej znanych w Polsce filmów Kazana jest *Układ*, który nakręcił na podstawie własnej książki, pod tym samym tytułem, ur. 1909
- 29 września** **OGÓLNOPOLSKI DZIEŃ GŁOŚNEGO CZYTANIA** - ogłoszony przez Polską Izbę Książki po raz pierwszy w 2001 roku, święto jest doskonałą okazją do podkreślenia licznych zalet głośnego czytania, takich jak: rozwijanie wyobraźni, budowanie więzi między rodzicem i dzieckiem, stymulowanie rozwoju czy wzbogacanie słownictwa
- (110) – 1908 zm. **Karol Józef Teofil Estreicher**, bibliotekarz, bibliograf, historyk literatury i teatru, opracował 26 tomów Bibliografii polskiej, ur. 1827

(130) – 1888 ur. **Janina Porazińska**, poetka, prozaik, autorka bajek, baśni i utworów scenicznych dla dzieci i młodzieży, tłumaczka, redaktorka czasopism dla dzieci, która całą swoją różnorodną i bogatą twórczość poświęciła najmłodszym (*Kichuś majstra Lepigliny*, *W Wojtusiowej izbie*, *Psotki i śmieszki*), zm. 1971

30 września

DZIEŃ CHŁOPAKA, popularne święto obchodzone w Polsce przez nastolatków

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ GŁUCHYCH I JĘZYKA MIGOWEGO - święto obchodzone od 1958 roku w ostatnią niedzielę września, niedługo później dzień ten został rozszerzony do całego tygodnia - celem obchodów jest zwrócenie uwagi polityków, władz i społeczeństwa na osiągnięcia osób głuchych oraz na problemy, z jakimi na co dzień się spotykają